

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
201101299-3/ELO

Vår ref.
26947/CQ-mk

Dato
01.09.2011

Høring – evaluering av satsing på behovsdrevet innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren

Legemiddelindustrien (LMI) takker for mulighetene for å kommentere på anbefalingene og konklusjonene som fremkommer i evalueringen av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Nærings- og handelsdepartementets (NHD) satsing på behovsdrevet innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren.

Sett i lys av den demografiske utviklingen, vil Norge ha store utfordringer med å opprettholde en fortsatt bærekraftig velferdsstat. En satsing på innovasjon i helse- og omsorgssektoren er derfor av avgjørende betydning for at vi skal opprettholde dagens kvalitet på helsetjenestene også i framtiden. Beregninger har vist at hver sjettede elev fra ungdomskolen må gå inn i helse og omsorgssektoren for å opprettholde dagens nivå på helsevesenet. Om 25 år vil hver tredje elev måtte gjøre det samme. Vi kommer da til et punkt hvor samfunnet ikke lenger er bærekraftig. Det må gjøres betydelige inngrep og omprioriteringer, og utvikling av nye produkter og tjenester innen helse vil være en del av løsningen.

Det er derfor viktig at satsingen på innovasjon i helse- og omsorgssektoren i regi av HOD og NHD videreføres.

LMI er opptatt av at forskning, innovasjon og utvikling når pasientene og brukerne. For at innovasjonensatsingen skal gi resultater, må man tenke helhetlig på hele verdikjeden fra en ide har oppstått, til et produkt eller tjeneste er tilgjengelig. Virkemidlene må koordineres og målrettes slik at denne helheten ivaretas på en bedre måte enn i dag.

I evalueringsrapporten anbefalinger, savner vi et punkt om å bedre sektorens implementeringsevne. Det er selvfølgelig viktig at vi får fram offentlige og private norske innovasjoner som innsatsfaktorer i helsetjenesten, men vi må samtidig erkjenne at ikke alle ideer og innovasjoner kommer fra Norge eller helsesektoren selv. LMI mener det er et stort potensial for å bedre sektorens implementeringsevne, og mener dette i forliten grad vektlegges. Det offentliges rolle som krevende kunde er nevnt i anbefalingene, og at innkjøpsstrategier tilrettelegger for å stimulere innovasjon og næringsutvikling innenfor gjeldende regelverk. Denne anbefalingen støtter vi fullt ut og mener i tillegg at den må videreutvikles til også å omfatte implementeringsevne. Dette betyr at det må foregå en bevisst prioritering; hvilke innovasjoner skal vi utvikle selv og hvilke skal vi importere? LMI mener at prosjekter som har forutsetninger for å lykkes får tildelt større ressurser og på en bedre måte støttes fram til kommersialisering. Dette begrunnes med resultater fra nye innovasjonsanalyser fra OECD og EU. Disse viser at det ikke mangel på ideer og tekniske løsninger som er problemet, snarere vilje til å prioritere og å sette nok ressurser inn til at innovasjonene gir resultater og blir tilgjengelige for brukerne. Norge har hatt en kraftig økning i vitenskapelig produksjon av artikler i

internasjonale tidsskrifter de siste årene og siteringsgraden ligger nå på et høyt nivå. På den annen side gjenstår det betydelige utfordringer når det gjelder utnyttelse og verdiskaping basert på resultater fra forskningen. Det er symptomatisk at Norge ligger urovekkende lavt i antall nye patenter, kommersialiseringsavtaler og selskapsdannelser.

LMI anser det som viktig at helsepolitikken blir mer helhetlig og mindre fragmentert enn i dag, og etterlyser, i tråd med rapportens anbefalinger, at "det i den videre satsing er behov for mer synlige og sterkere styringsinsentiver".

På denne måten kan man få et kunnskapsbasert næringsliv på helseområdet og samtidig tilby kostnadseffektiv kvalitetsbehandling til pasientene.

LMIs øvrige kommentarer til funn og anbefalinger strukturert etter evalueringens sentrale tema:

Formål, innretning og forankring:

"Det er behov for operasjonalisering av innovasjon,...i form av...veiledning til å klargjøre hvordan man gjør det praksis."

Operasjonalisering av innovasjon er noe forvaltningen ikke har mye erfaring med, mens det er selve eksistensgrunnlaget for teknologidrevet næringsliv. Her ligger det årtier av erfaring innen industrien. I evalueringsrapporten får man generelt inntrykk av at det anbefales at man ikke skal styrke virkemidlene til utvikling av nye innovasjoner i veldig stor grad, men heller satse betydelig på å bygge opp forvaltningen og kapasiteten "hos ledere, hos innovasjonsrådgivere og ellers i virkemiddelapparatet". LMI mener det må være et mål å holde "innovasjonsbyråkratiet" så lavt som mulig, og heller bruke midlene til å styrke virkemidlene som bringer innovasjoner videre til produkter og tjenester tilgjengelig for brukerne.

Det er viktig at det er en viss form for rolleforståelse blant de ulike aktørene. Ønsker man å kommersialisere innovasjonene og ønsker å profesjonalisere dette, må man i større grad hente inne folk med næringslivserfaring og gi disse et ansvar for å restrukturere helsetjenesteytingen generelt.

"Potensial for ytterligere effekt av mer systematisk analyse av behov i befolkningen"

Det anbefales at man tar utgangspunkt i de store utfordringene i helse- og omsorgssektoren med endret sykdomsbilde og store pasientgrupper. Vi støtter fullt ut at det må prioriteres og at man må ha fokus på de områdene der utfordringene og behovene er størst. Det er imidlertid viktig at vi bruker ressursene riktig og balanserer mellom produkter/tjenester som vi skal utvikle selv og hvilke vi effektivt og målrettet skal implementere. Det at innovasjoner tas effektivt i bruk er en viktigere driver for videre innovasjon enn ytterligere fokus på analyse.

Vi mener ellers forskningsdrevet innovasjon må inkluderes i den videre satsingen, og at avgrensingen til MTU og IKT fjernes. For å utnytte ressursene best mulig, bør det etableres og tillates mye tettere interaksjoner mellom næringsliv og sykehus. Dett vil gi gjensidig kompetanseoverføring og gi synergieffekter. Det må imidlertid være klare gjensidige retningslinjer for samhandlingen slik at habilitet og tillit opprettholdes.

Organisering og styring:

For å enes om gode virkemidler er det en forutsetning at man har en felles forståelse av hvilken ambisjon Norge skal ha når det gjelder forskning og innovasjon i helsetjenesten. Det bør finnes en overordnet forankring av hvilke innovasjoner vi skal utvikle selv, og hvilke vi skal importere og implementere. Videre bør det foretas en prioritering over hvilke innovasjoner man ønsker å implementere pre-kommersielt (f.eks gjennom kliniske studier). Prioriteringen kan for eksempel ta høyde for å utvikle/nyttegjøre særskilt kompetanse innen spesifikke terapeutiske områder, eller for å dekke spesielle kliniske eller samfunnsmessige behov. LMI ønsker at de sentrale aktørene blir involvert

når handlingsplaner og satsingsområder skal utarbeides for å nå de overordnede målene for forskning og innovasjon i helsesektoren. Innovasjon og næringsutvikling bør gå hånd i hånd og næringsdepartementet bør være en svært sentral aktør når det gjelder å stimulere transformasjon av innovasjon til næring.

Vi understreker viktigheten av at omforente ambisjoner følges opp med synlige og sterkere styringsinsentiver.

Virkemidler:

Vi støtter opp om at satsingen må få mer ressurser til målrettet innovasjon i helsesektoren. Vi mener at virkemidlene bør utvides og settes inn slik at de støtter konkrete prosjekter, gjerne samarbeidsprosjekter mellom helseforetak og industri. På denne måten kan helsekompetansen komme industrien til gode samtidig som næringslivskompetanse tilflyter helseforetakene.

LMI er skeptiske til å bygge ut forvaltningen innenfor området, men mener at eksisterende virkemiddelapparat bør kunne ta på seg oppgavene som følger med økte bevilgninger. Virkemiddelaktørene må derimot være samkjørte i større grad. I dag savnes en "ledende" virkemiddelaktør for helseinnovasjon som kan ivareta helhetsperspektivet for å få fram disse innovasjonene til brukerne.

Aktiviteter og prosjekter:

"Der etterlyses en tydelig ledelse og ledelsesforankring..." LMI mener at en ledelsesforankring er avgjørende for at man skal lykkes med pågående og nye innovasjonsprosjekter. Det må etableres gode rammer og infrastruktur for innovasjon i organisasjonen. Det innebærer at det er avsatt tid og ressurser til innovasjonsaktivitet, at det utvikles gode måleparametere for innovasjonsprosjekter og at innovasjonsaktivitet blir meritterende eller på annet vis inngår i insentivordningene.

Organisasjonens interne innovasjonsprosjekter må bli tilført nok midler til at prosjektet kan ferdigstilles eventuelt videreføres i et annet ledd i virkemiddelapparatets "verdikjede". I samarbeidsprosjekter med private aktører må det være tydelige avklarte ansvarsforhold, både når det gjelder kontraktsinngåelse og leveranse. Videre må samarbeidsprosjekter med næringslivet styrkes betraktelig og "verdsettes/belønnes" i organisasjonen på samme måte som interne prosjekter.

Med vennlig hilsen

Legemiddelindustriforeningen (LMI)

Karita Bekkemellem
Adm. direktør

Monica Kjekshus
Seniorrådgiver